

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕНЕДЖМЕНТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до дипломної роботи бакалавра
для студентів напряму підготовки
6.030601 “Менеджмент”

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри менеджменту
інноваційної діяльності та державного
управління
Протокол №8 від 27січня 2014р.

Менеджмент. Методичні вказівки до дипломної роботи бакалавра для студентів напряму підготовки 6.030601 “Менеджмент / Укладачі: Бутко М.П., Оліфіренко Л.Д., Задорожна С.М., Іванова Н.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. – 40 с.

Укладачі: БУТКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ, доктор економічних наук, професор
ОЛІФІРЕНКО ЛІЛІЯ ДМИТРІВНА, кандидат технічних наук, доцент
ЗАДОРЖНА СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА, кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: БУТКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ, завідувач кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління, доктор економічних наук, професор

Рецензент: ОЛІЙЧЕНКО ІГОР МИХАЙЛОВИЧ, доктор наук з державного управління, професор кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління Чернігівського національного технологічного університету

Зміст

Вступ	4
1 Загальні положення.....	5
2 Обсяг, структура роботи, узагальнений зміст кожної частини.....	7
2.1 Вступ	8
2.2 Основна частина.....	10
2.3 Висновки та пропозиції	12
2.4 Список використаних джерел.....	13
2.5 Додатки	13
3 Вимоги до оформлення бакалаврської дипломної роботи	14
3.1 Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел..	14
3.2 Загальні критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи.....	16
4 Поради щодо вибору тематики бакалаврської дипломної роботи	17
5 Захист роботи	18
5.1 Підготовка бакалаврської дипломної роботи до захисту та його організація	18
5.2 Загальні критерії оцінювання дипломної роботи.....	20
6 Орієнтована тематика (перелік тем)	22
7 Типова структура бакалаврської роботи.....	27
Рекомендована література.....	28
Додаток А	30
Додаток Б	31
Додаток В	33
Додаток Г	34
Додаток Д	35
Додаток Е	40

Вступ

Бакалавр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні та спеціальні уміння і знання щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Завершальним етапом навчального процесу за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» є написання і захист бакалаврської дипломної роботи.

Бакалаврська дипломна робота передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, економічних, управлінських та інших завдань;
- розвиток навиків самостійної роботи, опанування методики дослідження та експерименту, пов'язаних із темою роботи;
- визначення рівня теоретичних та практичних знань студентів, а також вміння застосовувати їх для вирішення конкретних завдань менеджменту як в бізнесових структурах, так і в органах влади.

Бакалаврська дипломна робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія (далі – ДЕК) визначає рівень теоретичної підготовки випускника та його готовності до самостійної роботи за обраною спеціалізацією.

Бакалаврська дипломна робота за напрямом "Менеджмент" повинна виконуватися за тематикою завдань професійної діяльності на матеріалах об'єкта переддипломної практики, яким може бути приватна, муніципальна або організація державної форми власності, яка має можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми.

До захисту бакалаврської дипломної роботи допускаються лише ті студенти, які повністю виконали навчальний план бакалаврської програми підготовки та календарний графік підготовки бакалаврської роботи.

1 Загальні положення

Підготовка бакалаврів за напрямом 6.030601 «Менеджмент» базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенні про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), що затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 20.01.98 № 65, галузевих стандартах вищої освіти з підготовки фахівців.

Бакалавр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні і спеціальні уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Бакалаврська дипломна робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Дипломна робота є одним із видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним дослідженням у галузі знань «Менеджмент і адміністрування» та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Бакалаврська дипломна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень і має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок професійної роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Керівником дипломної роботи призначається викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання.

Бакалаврська дипломна робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Мета виконання бакалаврської дипломної роботи – визначення рівня підготовленості студента до розв'язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування теоретичних знань і практичних навичок, отриманих у процесі всього періоду навчання.

Виконання бакалаврської дипломної роботи забезпечує:

- систематизацію, закріплення, розширення та застосування знань студента під час виконання конкретних прикладних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи;
- оволодіння методикою дослідження при вирішенні прикладних проблем.

Бакалаврська дипломна робота має бути написана державною мовою, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Основні етапи підготування та виконання дипломної роботи:

- вибір та затвердження теми;
- складання та затвердження завдання на дипломну роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання та викладення результатів досліджень;
- оформлення дипломної роботи;
- попередній захист дипломної роботи на кафедрі менеджменту інноваційної діяльності та державного управління та допуск її до захисту у державній екзаменаційній комісії (ДЕК);
- зовнішнє рецензування дипломної роботи;
- захист дипломної роботи на засіданні ДЕК.

До підсумкової державної атестації – захисту бакалаврської роботи – допускається студент, який склав іспити, заліки, захистив курсові проекти і роботи, звіти про практики, передбачені робочим учбовим планом з напряму підготовки бакалаврів 6.030601 «Менеджмент».

Бакалаврська дипломна робота повинна відповідати таким вимогам:

- містити системний теоретичний аналіз предмета дослідження;
- включати результати особисто проведених комплексних досліджень і аналіз прикладних проблем відповідно до узагальненого об'єкта діяльності;
- вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів управлінської діяльності відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи.

Виклад змісту кожного питання дипломної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим, пояснювальним і науково аргументованим.

Бакалаврська дипломна робота виконується на матеріалах реальних об'єктів – підприємств, організацій, які є базою проходження студентом переддипломної практики і створюють можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми. Об'єкт (підприємство / організація), за матеріалами якого виконувалася дипломна робота, зазначається у назві теми.

Виконання бакалаврської дипломної роботи носить індивідуальний характер і здійснюється студентом під керівництвом призначеного кафедрою менеджменту інноваційної діяльності та державного управління наукового керівника. Науковий керівник індивідуально консультує студента, допомагає скласти план дипломної роботи, розробляє завдання на дипломну роботу, вивчає представлені студентом у відповідності до календарного плану розділи дипломної роботи та надає рекомендації по їх удосконаленню, контролює дотримання календарного плану виконання дипломної роботи, допомагає студенту в підготовці до її захисту.

2 Обсяг, структура роботи, узагальнений зміст кожної частини

Бакалаврська дипломна робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану та завдання. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри.

Бакалаврська дипломна робота повинна мати логічно вибудовану структуру, що у систематизованій формі концентровано відбиває текстуально викладений зміст проведеного дослідження, його результати і практичні рекомендації. Структурно випускова робота складається із вступу, 3-х або більш розділів, кожен з яких має містити не менш як два параграфи, висновків та пропозицій, переліку посилань, списку нормативних актів, літературних та інших джерел та додатки (див. у додатку Д). Обсяг текстуальної частини бакалаврської роботи не повинний перевищувати 3,5-4,5 авторських аркушів або 80-90 сторінок машинописного (комп'ютерного) тексту, з додатком переліку посилань, приміток, титульного та інших аркушів, пов'язаних з оформленням. До зазначеного обсягу сторінок не включається список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Тема бакалаврської дипломної роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити, проблематику функціональних напрямів управлінської діяльності і основних виробничих функцій та типових завдань діяльності, що формують складові професійної компетентності бакалавра з менеджменту. Теми бакалаврських дипломних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління, сучасних досягнень науки у предметній області сфери професійної діяльності та відповідати потребам і задачам розвитку Чернігівської області, її суб'єктам економічної діяльності.

Критерієм вибору теми дослідження є бути її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики у галузі менеджменту та мати регіональну проблематику.

Тематика бакалаврських дипломних робіт щорічно переглядається та оновлюється кафедрою менеджменту інноваційної діяльності та державного управління при відповідній координації із завданнями і об'єктами виробничої і переддипломної практики.

У назві теми зазначається об'єкт (підприємство/ організація/ державна установа), за матеріалами якого виконувалася робота. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Закріплення теми бакалаврської дипломної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби) затверджується завідувачем кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління та наказом ректора ЧНТУ.

Студентові надається право вибору теми дипломної роботи, виходячи із затвердженої кафедрою менеджменту орієнтовної тематики дипломних робіт, що представлені у п.6 даних методичних вказівок.

Структура дипломної роботи. Бакалаврська дипломна робота містить:

- титульну сторінку (додаток А);
- завдання на бакалаврську дипломну роботу (додаток Б);
- перелік умовних позначень;
- анотацію (резюме) (додаток В);
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- загальні висновки і пропозиції;
- списку використаних джерел (додаток Д);
- додатки.

Додатково до бакалаврської роботи додаються:

- відгук наукового керівника;
- рецензія зовнішнього рецензента (додаток Е).

Титульна сторінка є першою сторінкою бакалаврської дипломної роботи і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог ЧНТУ.

Завдання на дипломну роботу містить мету, об'єкт і предмет дослідження, календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником дипломної роботи, та завідувачем кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління.

У роботі подається *перелік умовних скорочень*, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо.

Анотація включає в себе назву теми, кількість сторінок бакалаврської дипломної роботи, кількість таблиць та рисунків, літературних джерел, короткий зміст дипломної роботи. У ньому зосереджується увага на найсуттєвішому: викладається мета дослідження, стислий зміст роботи, основні висновки та практичні результати. В анотації подаються ключові слова (7-10) написані прописними літерами і трьома мовами – українською російською та англійською і повинні бути ідентичними (додаток В).

Обсяг – 1-2 стор.

Зміст бакалаврської дипломної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки.

2.1 Вступ

У вступі бакалаврської дипломної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання досліджень; формулюється об'єкт і предмет досліджень, практична значущість, методи наукових досліджень, апробація результатів роботи на підприємствах, в організаціях, установах (у разі наявності). Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та порівняння з відомими напрямами розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність обраної теми (зокрема, необхідність і своєчасність вивчення і розв'язання проблеми для підприємств і організацій, ступінь теоретичної розробки теми, її дискусійні аспекти). Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Мета та завдання роботи. Формулювання мети роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети, які повинні бути чіткими та відображати тематику дослідження.

Мета дослідження є визначенням авторської стратегії щодо одержання нових знань про об'єкт і предмет дослідження. Вона може бути пов'язана, зокрема, з обґрунтуванням нової системи управління організацією (підприємством), виявленням і аналізом нових моделей управління; розробкою та впровадженням заходів для розв'язання комплексу певних управлінських завдань. Мета повинна вказувати на кінцевий результат дослідження. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання дослідження конкретизують мету дослідження, визначають послідовність етапів наукового пошуку у дипломній роботі. Завдання дослідження зорієнтовані на логіку і послідовність програми дослідження (конкретизують розділи плану) та являють собою її алгоритм.

Об'єкт дослідження дипломної роботи – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрана для вивчення. Об'єктом є виробничий процес або явище, яке досліджується. У об'єкті дослідження окреслюється загальна сфера наукового пошуку.

Предметом дослідження дипломної роботи є соціально-економічні аспекти та закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості, окремі сторони, риси, відносини суб'єктів господарювання в межах об'єкта, конкретний аспект проблеми, який розглядається у відповідній субординації до мети дослідження (на теоретичному і експериментальному рівнях). У предметі дослідження чітко окреслюється явище, етап чи процес щодо об'єкта дослідження. Оскільки у тому самому об'єкті можуть бути виділені різні предмети дослідження, визначення предмета дослідження дипломної роботи означає встановлення кордонів наукового пошуку і передбачення про найбільш істотні в плані поставленої проблеми зв'язки і відношення об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему бакалаврської дипломної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Емпірична (експериментальна) база дослідження – підприємство (організація), на матеріалах якого здійснюється ґрунтовний прикладний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми.

Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Подають перелік методів досліджень, використаних для розв'язання поставлених у роботі завдань (загальнонаукових, математичних і емпіричних). Їх слід перераховувати не відірвано від змісту роботи, а коротко визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств, установ, організацій.

2.2 Основна частина

Основна частина дипломної роботи складається з розділів (теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У *першому теоретичному розділі* основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методичні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних виданнях та інших джерелах, у т.ч. з наукометричної бази Scopus.

У цьому розділі подається оцінка діючих законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної та довідкової бази за досліджуваною проблемою. Розкривається власне розуміння цієї бази, обґрунтовуються необхідність, доцільність окремих документів.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 25% загального обсягу бакалаврської дипломної роботи та структурно складатися з 2-3 підрозділів.

У *другому дослідницько-аналітичному розділі* студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію аналізує та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства, установи, організації.

В цьому розділі студент повинен зробити ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах підприємства (організації) – бази дослідження. У розділі слід виділити 3-4 підрозділи, один із яких має бути присвячений загальній організаційно-економічній характеристиці досліджуваного підприємства (організації) з висвітленням

основних управлінських і організаційно-економічних умов його діяльності та опису середовища функціонування, специфіки виробництва продукції (надання послуг), аналізу фінансово-економічних показників, що розкривають суть його економічної діяльності у динаміці. Бажано основні результати фінансової (господарської) діяльності підприємства (організації) за минулі роки навести у формі узагальненої таблиці.

Наступні підрозділи повинні містити опис стану досліджуваної теми на підприємстві (організації), діагностування його діяльності щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу, дослідження окремих факторів, що обумовили виникнення проблеми. На завершення проводиться оцінка результатів проведеного аналізу діяльності підприємства (організації), діагностика ефективності управління підприємством (організацією) в цілому.

Дослідницько-аналітичний розділ повинен бути максимально насичений фактичною інформацією з ілюстраціями у вигляді таблиць, графіків, діаграм, схем. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченнями та висновками, які дозволяють визначити сутність, особливості, тенденції процесів, які досліджуються.

Інформаційну базу другого розділу складають інформаційні матеріали підприємства (організації): статут; положення про функціональні підрозділи, посадові інструкції фахівців, штатний розпис, форми бухгалтерської і статистичної звітності (№ 1 «Баланс»; № 2 «Звіт про фінансові результати»; № 1-ПВ «Звіт з праці»; № 3-ПВ «Звіт про використання робочого часу»; № 1-м «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» та інші), дані управлінського обліку, договори з постачальниками, організаційно-розпорядницькі документи: накази, розпорядження, інструкції, довідкова інформація до аналітичних і прогнозних розрахунків.

Обсяг другого розділу може знаходитися у межах 30-35% загального обсягу бакалаврської дипломної роботи та структурно складатися з 3-4 підрозділів.

Третій проектно-рекомендаційний розділ може містити декілька взаємопов'язаних підрозділів (2-3), у яких поступово на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також висновків проведеного у другому розділі дослідження, надано конкретні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємства (організації) у відповідності з напрямом дослідження. Запропоновані удосконалення та інновації мають містити розрахунково-кількісне обґрунтування, в тексті належить робити посилання типу: «Як свідчить аналіз, проведений у п.2.1., існує такий істотний недолік, як...», «Для успішного подальшого розвитку... можна запропонувати...», «З метою ... можна запровадити ...».

У третьому розділі розкривають також зміст і результати власних досліджень, які мають практичне значення.

Обсяг третього розділу може становити до 30% загального обсягу бакалаврської дипломної роботи.

У четвертому розділі – «Охорона праці у .....» варто розглянути основні положення Закону України «Про охорону праці», умови їх дотримання та стан охорони праці на підприємстві (організації) – базі дослідження. У розділі надається характеристика соціальної обумовленості умов праці, описується стан пожежної безпеки та структура відповідальності за охорону праці на підприємстві (організації) – базі дослідження. Доцільно провести аналіз стану виробничого травматизму та виокремити його причин, а також аналіз фінансування заходів по охороні праці за останні 3 роки на підприємстві (організації) – базі дослідження. Розділ слід завершити висвітленням відповідності трудової угоди менеджера чинному законодавству України з охорони праці, характеристикою стану охорони праці менеджерів підприємства (організації) та умов їх праці.

Обсяг – 8-10 стор.

2.3 Висновки

Після кожного розділу робиться короткий висновок (1-2 сторінки), де вміщуються часткові узагальнення та розкриті питання, що були порушені у конкретному розділі.

У висновках дипломної роботи рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні практичні результати, що одержано, рекомендації щодо їх практичного використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань. Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження в реально діючих підприємствах професійної сфери діяльності.

В висновках з бакалаврської роботи формулюються практичні рекомендації та пропозиції, що впливають з дослідження. Висновки повинні відповідати поставленим меті та завданням. Звичайно кожному з поставлених у вступі завдань відповідає не менше одного висновку або пропозиції. Оцінювання бакалаврської роботи починається із з'ясування відповідності між поставленими у вступі завданнями і висновками в ув'язненні.

Висновки мають бути короткими, містити чіткі формулювання, висновки, які органічно і логічно пов'язані з основним змістом роботи, з поставленими у вступі завданнями. Не слід повторювати те, про що написано в основній частині, і приводити новий фактичний матеріал. Не треба формулювати висновки ширше, ніж того вимагає дана тема. Не можна приводити положення, які не підтверджені в роботі конкретним матеріалом.

Обсяг загальних висновків і пропозицій, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

2.4 Список використаних джерел

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

Усі джерела, використані в дослідженні, приводяться за посиланнями і містяться після висновку. При складанні даного списку рекомендується дотримувати наступної послідовності:

1 Нормативно-правові акти (за юридичним значенням)

1.1 Акти органів державної влади України:

- Закони;
- Укази Президента України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- Постанови судів України;
- Відомчі нормативні акти центральних органів влади.

1.2 Акти місцевих органів державної влади:

- рішення органів місцевого самоврядування;
- нормативні акти обласних держадміністрацій;
- документи суб'єктів господарської діяльності.

2 Монографії, енциклопедії, словники, довідники, навчальні посібники, брошури.

3 Статті з журналів та наукових (спеціальних, професійних) збірок

4 Матеріали державних архівів

5 Матеріали поточного діловодства державних органів

6 Інші джерела (іншомовні та електронні).

У додатку Д наведені приклади оформлення списку використаної літератури бакалаврської дипломної роботи відповідно до ГОСТ 7.1-84 [7].

2.5 Додатки

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції /положення / правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

Розділ «Додатки» є самостійною частиною роботи. Його оформляють в кінці бакалаврської роботи, розташовуючи їх в порядку появи посилань в тексті роботи. Не допускається включення в додаток матеріалів, на які відсутні посилання в тексті.

У додаток поміщають:

- загальне завдання на виконання роботи;
- завдання на виконання окремих самостійних розділів роботи (якщо вони передбачені);
- допоміжні матеріали, що мають безпосереднє відношення до роботи

(наприклад, справжні документи, на яких в тій чи іншій мірі ґрунтується текст; великі розрахунково-аналітичні таблиці; побічний матеріал, узятий з інших видань тощо).

Додаток повинен мати заголовок, написаний або надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично до тексту сторінки.

Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток" і поряд – велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: "А.2" – другий розділ додатка А; "В. 3.1" – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: "рисунок Д. 1.2 – ....." – другий рисунок першого розділу додатка Д; "формула (А. 1)" – перша формула додатка А.

3 Вимоги до оформлення роботи

3.1 Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел

Оформлення дипломної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Текст дипломної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 15 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової дипломної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень». Перелік умовних позначень надається у вигляді

окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій – детальне розшифрування.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок дипломної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки. *Першою сторінкою є титульний аркуш*, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

На титульному аркуші зазначають назву Міністерства освіти і науки України, вищого навчального закладу – Чернігівський національний технологічний університет, випускової кафедри – менеджменту інноваційної діяльності та державного управління; тему роботи; дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання дипломної роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства/відомства, вищого навчального закладу та теми дипломної роботи не допускаються.

Текст *основної частини* дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові дипломної роботи «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки та з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовку крапку не ставлять.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст у дипломній роботі, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Наприкінці дипломної роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з

інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

3.2 Оформлення допоміжних матеріалів

Допоміжними матеріалами є: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, рисунок 1.2 – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

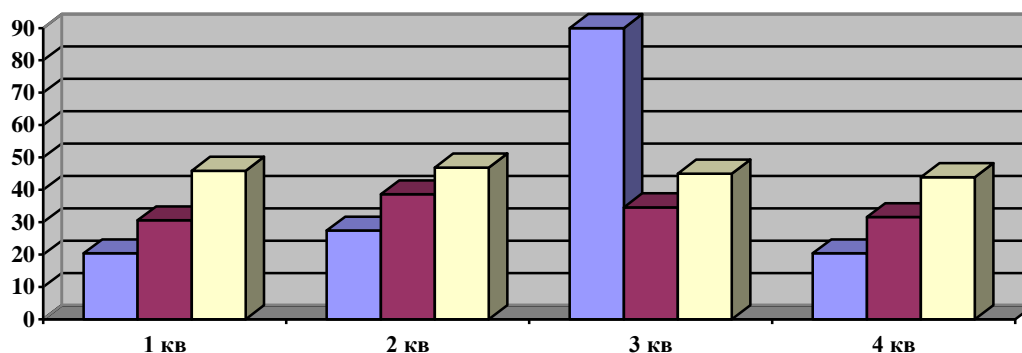

Рисунок 1.2 – Діаграма обсягів виробництва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розмішувати у додатках.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді *таблиць*. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Оцінка використання трудових ресурсів та оплати праці

Найменування показника	Одиниця виміру	Роки			Темпи росту показника, %	
		2013	2014	2015	2014 до 2013	2015 до 2014

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Додатки оформлюються як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, І, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

4 Поради щодо вибору теми і об'єкту дослідження

Тематика випускових робіт не може розроблятися раз і назавжди як якийсь шаблон, і бути однаковою для усіх випускників різних років. Формулювання, що нижче приводяться, не слід розглядати як варіанти конкретних тем. Тут лише в самому загальному виді зазначені тематичні напрямки, що можуть служити орієнтиром у пошуку “своєї” теми дипломного дослідження, його профілю, спеціальності і спеціалізації. Для цього можна скористатись переліком пропонованих тем дипломних робіт у п.6.

5 Захист випускної роботи

5.1 Підготовка дипломної роботи до захисту та його організація

Державна атестація бакалавра передбачає захист дипломної роботи, яка є підсумком навчання за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

До захисту дипломної роботи допускаються студенти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план.

Дипломна робота подається науковому керівникові для перевірки у строки, визначені у завданні на виконання дипломної роботи.

Науковий керівник надає відгук про дипломну роботу, в якому визначаються: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень; вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та ступінь обґрунтованість висновків; недоліки роботи (за наявності).

Дипломна робота обов'язково повинна мати відгук (рецензію) зовнішнього рецензента. Рецензентами можуть бути: фахівці-практики, науковці, викладачі ВНЗ тощо.

Під час рецензування дипломної роботи рекомендується визначати:

- новизну постановки і розроблення задачі;
- використання наукових методів дослідження;
- обґрунтованість висновків і пропозицій;
- участь студента у проведених дослідженнях, теоретичній та аналітичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення /ідеї/ методики;
- вміння студента чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- недоліки щодо змістової частини роботи, оформлення.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) у державній екзаменаційній комісії.

Рецензенти оцінюють дипломну роботу за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». При оцінюванні роботи береться до уваги чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому; науковість стилю викладання; відсутність орфографічних і синтаксичних помилок; правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Дипломна робота може бути оцінена на «відмінно», якщо в ній:

- зроблено власне оцінювання різних літературних джерел;
- використано сучасні методи дослідження;
- побудовано формалізовану модель проблеми;

- проведено комплексні дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції;
- результати дослідження мають практичне значення і рекомендовані до впровадження.

Дипломна робота може бути оцінена на *«добре»*, якщо в ній:

- зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел;
- самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства або організації, на базі яких досліджувалася тема;
- проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими.

Дипломна робота може бути оцінена на *«задовільно»*, якщо в ній:

- розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела;
- проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних;
- проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування.

До захисту бакалаврської дипломної роботи допускаються студенти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план. Студенти, дипломні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні Державної екзаменаційної комісії. Подана до захисту дипломна робота повинна мати на титульній сторінці підписи студента і наукового керівника.

Захист дипломної роботи відбувається прилюдно на засіданні державної екзаменаційної комісії, склад якої затверджується у встановленому порядку. На захист дипломної роботи студент готує доповідь (до 15 хвилин) за такою схемою:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- основний зміст роботи;
- узагальнення результатів дослідження;
- основні практичні результати, що одержано;
- рекомендації щодо практичного використання одержаних результатів для підвищення ефективності системи управління на підприємстві (в організації).

Під час прилюдного захисту студент доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів Державної екзаменаційної комісії та інших присутніх на захисті фахівців. Під час захисту мають бути продемонстровані таблиці, схеми, графіки (мультимедійний презентаційний проект). Студент повинен також надати відповіді на всі зауваження наукового керівника і рецензентів.

Хід захисту фіксується у протоколі Державної екзаменаційної комісії. За результатами публічного захисту дипломної роботи на закритому засіданні Державна екзаменаційна комісія більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, рецензентів, зміст доповіді, відповіді на запитання).

5.2 Загальні критерії оцінювання дипломної роботи

Автор бакалаврської дипломної роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи, проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з інформаційними джерелами ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи до вирішення проблеми, що досліджується.

Критеріями оцінювання дипломної роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Результати захисту бакалаврської дипломних робіт оцінюються поєднанням ЄКТС та системи оцінювання ЧНТУ, а саме: оцінка за захист випускової кваліфікаційної роботи здійснюється за національною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Бакалаврська дипломна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж *«задовільно»*.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства/ організації, на базі якого досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на *«добре»*.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати дослідження практичне значення і рекомендоване до впровадження може бути оцінена на *«відмінно»*.

Підсумкові результати захисту бакалаврської дипломних робіт оцінюються з використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною шкалою, шкалою Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) та національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Таблиця 5.1–Критерії оцінювання результатів виконання та захисту дипломних робіт студентів за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою

№ з/п	Критерії	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1	2	3	4	5
1.	Якість наукового апарату дослідження (актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження), відповідність темі дослідження, науковість, правильність, логічність викладу	10	- відповідає повністю; - відповідає неповністю; - відповідає недостатньо; - відповідність відсутня; - науковий апарат не визначений	10 8-9 6-7 1-5 0
2.	Аналіз джерел і літератури з теми дослідження, критичне їх осмислення	10	- повний, обґрунтований; - неповний; - недостатньо джерел літератури, критичний аналіз недостатній; - перелік наукових досліджень з теми поданий без відповідного аналізу.	10 8-9 6-7 1-5
3.	Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок і запропонованих рішень: - рівень самостійності роботи; - відповідність змісту назви, поставленій меті та завданням; - адекватність методики дослідження заявленим завданням; - якість інтерпретації результатів дослідження, аргументованість висновків; - наявність власних пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження	20	- повно та обґрунтовано; - недостатньо повно та обґрунтовано; - неповно, непослідовно, необґрунтовано; - незадовільно; - відсутня самостійність (списано) або не відповідає темі.	20 15-19 10-14 1-9 0
4.	Практична цінність розробок і запропонованих рішень	20	- висока практична цінність; - практична цінність часткова; - окремі елементи мають практичну цінність; - практична цінність не доведена; - немає практичної цінності	20 15-19 10-14 1-9 0
5.	Відповідність дипломної роботи встановленим в Україні вимогам до наукових робіт: - грамотність, науковий стиль викладу; - відповідність структури, обсягу роботи вимогам, затвердженим кафедрою менеджменту (згідно з ОКР «бакалавр»); - якість оформлення роботи, якість бібліографічного списку; - культура посилань на використані джерела і літературу	10	- повна відповідність, висока якість; - недостатньо повна відповідність, достатня якість; - неповна відповідність, недостатня якість; - невідповідність, якість низька багато мовних помилок; - якість оформлення незадовільна, робота подана з суттєвими порушеннями встановлених термінів	10 8-9 6-7 1-5 0

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5
6.	Змістовність доповіді, презентації та відповідей на запитання голови і членів державної екзаменаційної комісії та присутніх під час захисту	30	- повні, послідовні, логічні, презентація здійснена з використанням мультимедіа; -недостатньо повні, послідовні, логічні; -непослідовно та нелогічно побудовано доповідь, недостатньо повні й глибокі відповіді на запитання; -доповідь поверхова, незадовільні відповіді на запитання голови і членів ДЕК; -знання з теми дослідження незадовільні, відповіді на запитання голови і членів ДЕК відсутні	30 23 -29 14 -22 1 – 13 0
7.	Разом	100		

Підсумкова оцінка за результатами захисту дипломної роботи за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою виставляється за таблицею:

Таблиця 5.2 – Підсумкова оцінка захисту

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	
66-74	D	Задовільно
60-65	E	
0-59	F	Незадовільно

За результатами захисту дипломної роботи Державна екзаменаційна комісія вирішує питання про присвоєння випускнику кваліфікації “бакалавр з менеджменту” і про видачу диплома державного зразка.

6 Орієнтовна тематика (перелік тем)

Інформаційне забезпечення управлінської діяльності

1. Механізм удосконалення проектування управлінської інформаційної системи організації
2. Напрямки підвищення ефективності використання інформаційно-аналітичних ресурсів Інтернет у сучасному менеджменті організації
3. Обґрунтування доцільності впровадження нових інформаційних засобів в управління підприємством (організацією)
4. Механізм удосконалення проектування та управління системами комунікацій організації

5. Напрямки ефективного використання системи інформаційно-аналітичного забезпечення операційної діяльності організації
6. Механізм удосконалення інформаційного забезпечення управління на основі нових інформаційних технологій на підприємстві (в організації)
7. Механізм удосконалення управління комунікаційною політикою підприємства (організації)
8. Шляхи поліпшення використання облікової інформації в сучасному менеджменті підприємства (організації)
9. Шляхи впровадження систем автоматизації управління маркетинговою діяльністю на підприємстві (в організації)

Основи менеджменту

10. Шляхи підвищення компетентності та готовності менеджерів підприємства до управлінської діяльності
11. Напрямки підвищення ефективності роботи менеджерів різних ієрархічних рівнів організації
12. Напрямки підвищення ефективності управління посередницькою діяльністю
13. Напрямки підвищення ефективності управління сервісною організацією
14. Шляхи поліпшення використання системи загального менеджменту якості (TQM) в організації
15. Напрямки підвищення контролювання та регулювання в адміністративному менеджменті організації
16. Механізм удосконалення процесу проектування та розподілу повноважень менеджерів у сучасній організації
17. Напрямки удосконалення системи управлінського обліку (контролінгу) в організації
18. Обґрунтування доцільності наукового забезпечення економічної діяльності підприємства (організації)
19. Шляхи удосконалення розвитку інжинірингової діяльності в організації
20. Шляхи забезпечення фінансової стійкості підприємства (організації) в період його розвитку
21. Механізм розробки та обґрунтування управлінських рішень в організації

Бізнес планування

22. Обґрунтування доцільності проведення процесу бізнес-планування реструктуризації підприємства (організації)
23. Розробка бізнес-плану випуску нової продукції (послуги) на підприємстві (в організації)
24. Розробка бізнес-плану розвитку підприємства (організації)
25. Розробка бізнес-плану створення підприємства (організації)
26. Розробка бізнес-плану технічного переозброєння підприємства

27. Напрямки оптимізації внутрішньофірмового планування на підприємстві

Маркетингова діяльність

28. Напрями удосконалення методів оцінки привабливості ринку збуту продукції підприємства
29. Дослідження ступеня значущості якості продукції (послуг) і праці в системі маркетингу та менеджменту
30. Шляхи підвищення ефективності використання методів прогнозування цін у системі маркетингу підприємства (організації)
31. Механізм удосконалення методів ціноутворення в умовах ринку на підприємстві (в організації)
32. Шляхи удосконалення організації збутової діяльності на підприємстві (в організації)
33. Шляхи удосконалення Напрями удосконалення організації маркетингових досліджень на підприємстві (в організації)
34. Механізм удосконалення організації товароруку на підприємстві (в організації)
35. Шляхи удосконалення системи сервісного обслуговування продукції підприємства
36. Шляхи удосконалення управління збутовою діяльністю на підприємстві (в організації)
37. Механізм удосконалення управління маркетинговою діяльністю на підприємстві (в організації)

Управління персоналом підприємства

38. Напрямки впровадження сучасних технологій управління персоналом організації
39. Шляхи підвищення рівня мотивації праці на підприємстві (в організації)
40. Шляхи ефективного використання міжособових комунікацій у менеджменті організації
41. Удосконалення організаційної культури в системі управління підприємством
42. Шляхи підвищення ефективності діяльності управлінського персоналу організації
43. Шляхи підвищення ефективності організації та стимулювання праці на підприємстві (в організації)
44. Напрями удосконалення проектування робіт і нормування праці в управлінні операційною системою організації
45. Техніко-економічне обґрунтування удосконалення організації праці та підвищення її продуктивності на підприємстві
46. Удосконалення механізму оплати праці та стимулювання на підприємстві (в організації)

47. Напрями удосконалення організації внутрішнього контролю в системі управління підприємством (організацією)
48. Управління підготовкою та перепідготовкою персоналу організації сфери послуг

Інноваційна діяльність

49. Доцільність впровадження управлінських інновацій в організації
50. Організаційно-економічний механізм стимулювання інноваційної діяльності підприємства
51. Розробка мотиваційних механізмів прискорення інноваційної діяльності підприємства (організації)
52. Удосконалення управління інноваційним процесом на підприємстві (в організації)
53. Управління інноваційним потенціалом підприємства (організації)
54. Шляхи підвищення використання інноваційного розвитку підприємства

Операційний менеджмент

55. Напрями оптимізації економічно-організаційних методів стимулювання виробництва на підприємстві
56. Механізм удосконалення управління витратами в системі управлінського обліку на підприємстві (в організації)
57. Обґрунтування доцільності диверсифікації діяльності організації
58. Шляхи підвищення ефективності використання виробничих фондів на підприємстві (в організації)
59. Механізм проектування організаційної структури підприємства
60. Удосконалення механізму управління використанням основних фондів та виробничих потужностей підприємства
61. Удосконалення механізму управління рентабельністю виробництва (діяльності) на підприємстві (в організації)
62. Удосконалення системи управління використанням виробничих ресурсів на підприємстві (в організації)
63. Удосконалення системи управління витратами на підприємстві (в організації)
64. Напрями оптимізації запасів матеріальних ресурсів організації
65. Управління технічною підготовкою виробництва нових виробів
66. Формування механізму оновлення та покращання використання основних виробничих фондів на підприємстві (в організації)
67. Формування мотиваційного механізму підвищення рівня використання технологічного устаткування на підприємстві (в організації)
68. Удосконалення управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства (організації)
69. Шляхи підвищення ефективності управління виробничими потужностями на підприємстві

70. Обґрунтування техніко-економічних заходів виходу підприємства (організації) з економічної кризи

Якість продукції

71. Організація системи контролю якості продукції (послуг) підприємства
72. Розвиток системи управління якістю продукції (послуг) та забезпечення її конкурентоспроможності на підприємстві (в організації)
73. Розвиток та вдосконалення сертифікації в системі якості на підприємстві (в організації)
74. Розвиток та удосконалення системи сертифікації продукції (послуг) як інструменту управління якістю на підприємстві (в організації)
75. Розробка організаційно-економічних методів управління якістю продукції (послуг) на підприємстві (в організації)
76. Удосконалення системи управління якістю продукції (послуг) на підприємстві (в організації)
77. Формування та удосконалення організаційно-економічних важелів управління якістю продукції (послуг) на підприємстві (в організації)

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

78. Підвищення ефективності управлінських рішень в зовнішньоекономічній діяльності підприємства
79. Шляхи вдосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства (організації)
80. Удосконалення системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства (організації)

7 Типова структура бакалаврської дипломної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

1.1 Сутність основних понять, категорій предмету дослідження, його класифікаційні характеристики

1.2 Методи аналізу діяльності і розвитку, науково-методичні підходи щодо вивчення (оцінки) предмету дослідження

1.3 Сучасні закордонні та вітчизняні особливості та тенденції розвитку предмету дослідження

Висновки до 1 розділу

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНИЦЬКО-АНАЛІТИЧНИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

2.1 Економіко-статистичний аналіз сучасного стану, оцінка рівня розвитку, економічної ефективності об'єкта дослідження

2.2 Аналіз недоліків та ключових проблем функціонування і розвитку об'єкта дослідження

2.3 Аналіз (оцінка) існуючих організаційних рішень, планів та проектів з проблем розвитку об'єкта дослідження

Висновки до 2 розділу

РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

3.1 Розробка методичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління об'єкта, стратегії та перспектив розвитку об'єкта дослідження

3.2 Розрахунково-кількісне обґрунтування наданих рекомендацій

3.3 Розрахунок економічного і соціального ефекту від впровадження наданих рекомендацій

Висновки до 3 розділу

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ

Висновки до 4 розділу

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Рекомендована література

1. Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”. Інформаційний лист міністерства освіти України від 2 червня 1993р. № 161.
2. Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 24.12.2003, №847
3. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.
4. Петрович Й.М., Дубоєлова А.В., Устінова І.Г., Новаківський І.І. Менеджмент організацій: методи виконання випускних робіт. Навч. посібник / Й.М. Петрович, А.В. Дубоєлова та ін. – Львів: Видавництво Національного Університету “Львівська політехніка”, 2000. – 160 с.
5. Галузевий стандарт вищої освіти України «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра» з напрямку 6.030601 «Менеджмент», затверджена наказом МОНМС України від 09.02.2009 №79 зі змінами та доповненнями згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 09.07.2009 № 642, від 29.03.2010 № 259, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.08.2011 № 939.
6. Галузевий стандарт вищої освіти України: ОКХ для бакалаврів напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент», затверджений наказом МОНМСУ від 27.11.2009 № 1326;
7. Галузевий стандарт вищої освіти України «Засоби діагностики якості вищої освіти. Вимоги до державної атестації бакалавра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент», затверджений наказом МОНМСУ від 21.05.2012 № 607.
8. Варіативна частина Галузевого стандарт вищої освіти України: ОПП для бакалаврів напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент», розроблена робочою групою ЧНТУ.
9. Варіативна частина Галузевого стандарт вищої освіти України: ОКХ для бакалаврів напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент», розроблена робочою групою ЧНТУ.
10. Іваницька О.П., Жалоба І.В. Методичні рекомендації до виконання і захисту випускних робіт / О.П. Іваницька, І.В. Жалоба. – К.: КиМУ, 2006. – 30 с.

Додатки

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту інноваційної діяльності та державного управління

БАКАЛАВРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

**На тему: «Управління розвитком підприємства на основі
диверсифікації послуг (на прикладі ТОВ «Гурман»))»**

Студента групи ПМ-111
напряму підготовки
6.030601 “Менеджмент”

О. С. Бреус

Науковий керівник,
к.т.н., доцент

Л. Д. Оліфіренко

Чернігів ЧНТУ 2014

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЛИСТКА «ЗАВДАННЯ»

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет *менеджменту та підприємництва*Кафедра *менеджменту інноваційної діяльності та державного управління*

Напрямок підготовки 6.030601 “Менеджмент”

Затверджую:Зав. кафедри *менеджменту інноваційної діяльності та державного управління*

_____ М.П. Бутко
“ _____ ” _____ 2014 р.

ЗАВДАННЯ

**на бакалаврську дипломну роботу студенту
Бреус Оксані Сергіївні**

- Тема роботи: *«Управління розвитком підприємства на основі диверсифікації послуг (на прикладі ТОВ «Гурман»)»* затверджено наказом по університету від “27”квітня 2014р. № 284
- Термін здачі студентом закінченої роботи “20” травня 2014 р.
- Вихідні дані до бакалаврської дипломної роботи: *законодавство України, періодичні видання, статистичні дані, звіти підприємства*
- Зміст бакалаврської дипломної роботи (що належить виробити)

- Вступ*
- Теоретичний розділ*
- Аналітико-дослідницький розділ*
- Проектно-рекомендаційний розділ*
- Охорона праці в галузі*
- Загальні висновки та пропозиції*
- Список використаних джерел*
- Перелік презентаційного матеріалу

- Модель інфляції; 2. Види інфляції*

- Консультанти з проекту із зазначенням розділів проекту, що їх стосуються

Розділ	Консультант	Завдання видав		Завдання прийняв	
		Дата	Підпис	Дата	Підпис
Охорона праці					

Керівник _____ Л.Д. Оліфіренко
Завдання прийняв до виконання _____ О.С. Бреус

- Дата видачі завдання “20” січня 2014 р.

Продовження додатку Б**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№	Назва етапів бакалаврської дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1.	<i>Складання та узгодження плану дипломної роботи</i>	<i>04.04.14</i>	<i>виконано</i>
2.	<i>Опрацювання джерел</i>	<i>до 20.04.14</i>	<i>виконано</i>
3.	<i>Збирання та обробка фактичного матеріалу</i>	<i>до 05.05.14</i>	<i>виконано</i>
4.	<i>Написання первинного варіанту тексту, подання науковому керівнику</i>	<i>до 12.05.14</i>	<i>виконано</i>
5.	<i>Усунення недоліків, написання остаточного варіанту, оформлення</i>	<i>до 17.05.14</i>	<i>виконано</i>
6.	<i>Подання роботи на ознайомлення керівництву, отримання відзиву</i>	<i>до 20.05.14</i>	<i>виконано</i>
7.	<i>Подання роботи на кафедру</i>	<i>до 22.05.14</i>	<i>виконано</i>
8.	<i>Зовнішнє рецензування роботи</i>	<i>до 23.05.14</i>	<i>виконано</i>
9.	<i>Захист бакалаврської роботи</i>	<i>25.05.14</i>	

Студент

О. С. Бреус

Керівник

Л. Д. Оліфіренко

ПРИКЛАД СТРУКТУРИ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

ТИТУЛЬНИЙ ЛИСТ бакалаврської дипломної роботи

БЛАНК “ЗАВДАННЯ” на бакалаврську дипломну роботу

АНОТАЦІЯ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ *(у разі потреби)*

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

1.1 ...

1.2 ...

1.3 ...

Висновки до розділу 1

2 АНАЛІТИКО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

2.1 ...

2.2 ...

2.3 ...

Висновки до розділу 2

3 ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ *(назва розділу у відповідності до змісту роботи)*

3.1 ...

3.2 ...

3.3 ...

Висновки до розділу 3

4 ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Висновки до розділу 4

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ *(у разі потреби)*

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ АНОТАЦІЇ ДО БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

АНОТАЦІЯ**Бреус О. С. «Інноваційний розвиток підприємства легкої промисловості на основі вдосконалення товарної політики ПрАТ ЧВФ «Берегиня»**

Бакалаврська дипломна робота містить 99 сторінок, складається з вступу, чотирьох розділів, висновків; містить 10 таблиць, 8 рисунків, та переліку посилань з 85 найменувань, додатки.

Основна мета бакалаврської дипломної роботи – систематизація та обґрунтування теоретичних засад і практичних рекомендацій з питань формування ефективного інноваційного розвитку підприємства.

Об'єктом бакалаврської дипломної роботи є процес вдосконалення інноваційного розвитку підприємства ПрАТ «Чернігівська взуттєва фабрика «Берегиня».

У першому розділі розглянуті теоретичні аспекти інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості та основи товарної політики галузі...

У другому розділі проведений аналіз діяльності ПрАТ «Чернігівська взуттєва фабрика «Берегиня» та факторів, що впливають на ефективність ...

У третьому розділі запропонований проект щодо впровадження заходів ...

У розділі «Охорона праці» надається характеристика нормативної обумовленості умов праці, описується стан пожежної безпеки та структура служб з охорону праці на підприємстві.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІННОВАЦІЯ, НОВОВВЕДЕННЯ, ТОВАРНА ІННОВАЦІЯ, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ, НАУКОВО-ДОСЛІДНІ І ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКІ РОБОТИ

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ИННОВАЦИЯ, НОВОВВЕДЕНИЕ, ТОВАРНАЯ ИННОВАЦИЯ, ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ, УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ, НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЕ И ОПЫТНО-КОНСТРУКТОРСКИЕ РАБОТЫ

KEYWORDS: INNOVATION, INNOVATION, PRODUCT INNOVATION, INNOVATION ACTIVITIES OF ENTERPRISES, THE MANAGEMENT OF INNOVATION PROCESSES, RESEARCH AND DEVELOPMENT WORK

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укragenпромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи). 2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).

Продовження додатку Д

1	2
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ–початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці : Рута, 2007. – 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. – . – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки – 2007. – 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. – . – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1. – 2005. – 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. – Одесса : Астропринт, 2006. – . – (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Х. Право, 2002. – . – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006. – . – (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К. : Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559-956, ХІІІ, [2] с. – (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. – 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.

Продовження додатку Д

1	2
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. – Х. ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х. : Халімон, 2006. – 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Х. : Ранок, 2005. – 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).

Продовження додатку Д

1	2
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006. – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. – 2007. – 264 с. 2. Т. 6. – 2007. – 277 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с. 4. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11 с. 5. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. – 228 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 6. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с. 7. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997-2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. – 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.
Авторські свідоцтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Продовження додатку Д

1	2
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14-17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39-61. 4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5. – С. 12-14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25-29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13-20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245-291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайган // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. – Х., 2007. – С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ-початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. – Х., 2007. – Розд. 3. – С. 137-202.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III-IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. (Бібліотека студента-медика). – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ РЕЦЕНЗІЇ

Назва установи,
Місто знаходження
« ____ » ____ 2014

Державній екзаменаційній комісії
з захисту бакалаврських дипломних робіт
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

РЕЦЕНЗІЯ

**на бакалаврську дипломну роботу студента
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»**

(П.І.Б.)

на тему _____

Зовнішня рецензія має містити:

- висновки щодо актуальності теми і практичної значущості виконаної бакалаврської роботи;
- відповідність змісту роботи її завданням, ступінь досягнення поставленої мети;
- висновки щодо використання в роботі необхідних методів дослідження, оцінку глибини та якості розрахунків;
- оцінку запропонованих рекомендацій щодо вдосконалення функціонування і розвитку об'єкту дослідження;
- оцінку загальних вражень від бакалаврської роботи (оформлення, стиль, грамотність викладення тощо);
- недоліки в роботі, зауваження на розсуд рецензента;
- висновок рецензента про відповідність якості виконаної бакалаврської роботи кваліфікаційним вимогам та оцінку роботи за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Посада особи, яка надає рецензію, підпис, печатка

І. Б. П.